

Turystyka i krajobraz rekreacyjny Warmii i Mazur po 1945 roku

TOURISM AND THE RECREATIONAL LANDSCAPE OF WARMIA AND MAZURY AFTER 1945

LATA POWOJENNE TO STOPNIOWA odbudowa i rozwój turystyki, głównie w oparciu o naturalne walory przyrodnicze regionu, takie jak jeziora, lasy i malownicze krajobrazy. Warmia i Mazury stanowiły idealne miejsce do wypoczynku, co szybko dostrzegły władze PRL, wskazując region jako ważny ośrodek turystyki krajowej. W ramach centralnie planowanej polityki turystycznej powstawały liczne ośrodki wypoczynkowe, pola namiotowe oraz domki letniskowe, często zlokalizowane nad największymi jeziorami, takimi jak Śniardwy, Mamry czy Niegocin.

Znaczącą rolę w rozwoju turystyki odegrały zakłady pracy, które organizowały wyjazdy w ramach Funduszu Wczasów Pracowniczych. Popularnością cieszyły się również sploty kajakowe Krutynią i Pisą, a także rejsy statkami Żegluga Mazurskiej. W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku rozwinęła się infrastruktura żeglarska – budowano przystanie i wypożyczalnie sprzętu wodnego, co uczyniło Mazury jednym z najważniejszych centrów żeglarstwa śródlądowego w Polsce.

Choć turystyka w PRL była masowa i podporządkowana ideologii państwowej, przyczyniła się do popularyzacji regionu. Jednocześnie rozwój infrastruktury często odbywał się kosztem naturalnego krajobrazu – wycinano lasy pod nowe inwestycje, a standard budowanych obiektów często odbiegał od wymagań ochrony środowiska. Mimo to okres ten stworzył podstawy pod późniejszy rozwój turystyki indywidualnej i komercyjnej, który nastąpił po 1989 roku.

Po 1989 roku turystyka zaczęła się dynamicznie rozwijać w kierunku bardziej zróżnicowanych form, takich jak agroturystyka, turystyka ekologiczna czy sportowa (żeglarstwo, kajakarstwo, wędkarstwo). Prywatne inwestycje w hotele, pensjonaty i gospodarstwa agroturystyczne znacząco wpłynęły na krajobraz rekreacyjny, niekiedy łącząc tradycyjną architekturę regionu z nowoczesnymi rozwiązaniami.

Współcześnie Warmia i Mazury nadal przyciągają turystów zarówno swoim dziedzictwem kulturowym, jak i przyrodniczym. Jednocześnie rosnąca popularność regionu rodzi wyzwania związane z ochroną przyrody i zrównoważonym rozwojem turystyki, by zachować unikalny charakter krajobrazu.

DR HAB. INŻ. AGNIESZKA JASZCZAK

THE POST-WAR YEARS SAW gradual reconstruction and development of tourism, mainly based on the region's natural assets, such as lakes, forests and picturesque landscapes. Warmia and Mazury was an ideal place for recreation. This fact was quickly recognised by the communist government, which designated the region as an important centre of domestic tourism. As part of centrally planned tourism policy, numerous resorts, campgrounds, and summer cottages were built, often located on the shores of the largest lakes, such as Śniardwy, Mamry and Niegocin.

A significant role in the development of tourism was played by companies, which organised trips as part of the Employee Vacation Fund. Kayaking trips down the Krutynia and Pisa rivers were also popular, as were cruises on boats owned by Żegluga Mazurska. In the 1960s and 1970s, sailing infrastructure developed: marinas and water equipment rentals were built, making Mazury one of the most important centres of inland sailing in Poland.

Although tourism in the People's Republic of Poland was conducted on a mass scale and subordinated to state ideology, it contributed to the popularisation of the region. At the same time, infrastructure development often came at the expense of the natural landscape: forests were cut down for new construction projects, and the standard of the new buildings often did not meet environmental protection requirements. Nevertheless, this period laid the groundwork for the later development of individual and commercial tourism that occurred after 1989.

After that year, tourism began to rapidly transform towards more diverse forms, such as agritourism, ecological tourism and sports tourism (sailing, kayaking and fishing). Private investment in hotels, guesthouses and agritourism farms significantly influenced the recreational landscape, sometimes combining the region's traditional architecture with modern developments.

Today, Warmia and Mazury continue to attract tourists with their both cultural and natural heritage. At the same time, the region's growing popularity creates challenges associated with nature protection and sustainable development of tourism, both necessary to preserve the unique character of the region's landscape.

AGNIESZKA JASZCZAK, PHD, DSC